

www.ketab.ir

آشعار انقلاب اسلامی

ره‌نامه‌ی ۲۰: غرب‌شناسی

به‌گوشش: معاونت پژوهش و آموزش مؤتسه‌ی پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی

ناشر: انتشارات انقلاب اسلامی

وابسته به دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

چاپ دوم: تابستان ۱۴۰۳

شمارگان: ۲۵۰۰ نسخه

شابک کتاب: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۹۱-۹۱-۳ / شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۹۱-۷۱-۵

نشانی: تهران، خیابان جمهوری اسلامی، خیابان فلسطین جنوبی، خیابان شهید صالحی، شماره‌ی ۲۶

مرکز پخش: ۰۲۱۶۶۴۰۵۱۰۰

فروشگاه مشهد: ۰۵۱۳۲۲۸۱۲۲۵-۷ / فروشگاه تهران: ۰۲۵۳۷۷۰۲۸۵۲

www.KhameneiBook.ir

Info@Book-khamenei.ir

سامانه‌ی کتابخانه: ۱۰۰۰ ۲۰ ۱۲

ویرایش این کتاب بر اساس قواعد و ضوابط دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای (مدظله‌العالی) انجام شده است.

سرشناسه: خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ -

عنوان و نام پدیدآور: ره‌نامه‌ی ۲۰: غرب‌شناسی

مشخصات نشر: تهران: انتشارات انقلاب اسلامی، ۱۴۰۲

شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۹۱-۷۱-۵

شابک کتاب: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۹۱-۹۱-۳

موضوع: خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - بیانات و سخنرانی‌ها

موضوع: خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - دیدگاه درباره‌ی غرب‌شناسی

موضوع: جوان

رده‌بندی کنگره: ۷۱۴۰۲ت ۷۱۴۰۲خ/۲۹۵/۱۰۲BP

رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۸۸

شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۲۴۹۳۵۷۸

مقدمه

«ره‌نامه» مجموعه‌ای است شامل چهل دفتر، که مبانی، ارزشها و اصول اسلام ناب محمدی (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) را با توجه به نیازها، پرسش‌ها و چالشهای دوران معاصر تبیین میکند و از خلال دیدگاه‌های اندیشمندانه و ژرف‌نگر حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) به ترسیم اندیشه و سلوک یک جوان مؤمن انقلابی می‌پردازد.

سرلوحه‌ی این دفتر، حکمتهای جاودانه‌ی قرآن کریم و احادیث اهل بیت (علیهم‌السلام) است که دو امانت پیاپی عظیم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) در میان امت اسلامی است و آغاز هر دفتر، سرمشق‌های ایمانه‌ی بنیان‌گذار انقلاب اسلامی است که بی‌نام او این انقلاب در هیچ جای دنیا شناخته شده نیست و بدون نقشه‌ی راه او استمرار و تکامل انقلاب تحقق نخواهد یافت.

ره‌نامه عرصه‌ی گسترده‌ای از موضوعات گوناگون را در بر می‌گیرد که در زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی جوانان مورد نیاز است و میتواند شاکله‌ی فکری و رفتاری آنان را ترسیم کند. این موضوعات از درنگ در موقعیت و ظرفیتهای یک جوان مؤمن و اندیشه‌ورز آغاز میشود و در سیری منطقی به ساحتیهای

اعتقادی، اجتماعی، سبک زندگی، مباحث تربیتی و اخلاقی، سیاسی و انقلابی در لایه‌ها و سطوح مورد نیاز می‌پردازد و در نهایت به نقطه‌ی اوج و آرمان همه‌ی مجاهدتها میرسد و بر آن است که در ترسیم طرح‌واره‌ای کلی از اندیشه‌ی نظری و علمی انقلاب، فرایند تعالی و صیروت علمی و عینی مخاطب خود را تسهیل و تسریع سازد.

ره‌نامه تنها برای خواندن و حداکثر یادداشت‌برداری و حفظ کردن مطلب نیست، بلکه بسته‌ای است برای تفکر و درنگ در اساسی‌ترین مفاهیم مورد نیاز و ناظر به تکالیف عملی جامعه‌ی مخاطب و زمینه‌ساز دستیابی به بصیرت عمیق و پایبندی درونی به بیانیه‌ی ارزشهای انقلاب اسلامی، به مثابه یک کلیت و گفتمان و گامی اساسی برای شناخت و تحقق بیانیه‌ی گام دوم انقلاب اسلامی شهید رجایی مردم ایران.

بیانیه‌ی «گام دوم انقلاب» به‌عنوان یک سند مطلعی است خطاب به ملت ایران و بویژه جوانان که به مثابه «دومین مرحله‌ی خودسازی، جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی» خواهد بود. این گام دوم، انقلاب را به «آرمانهای بزرگش که ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی (ارواح‌افشاده) هست»، نزدیک خواهد کرد.

ره‌نامه در چهل دفتر، جوان مؤمن، دانا و انقلابی را برای طی مسیر بلند و شکوهمند از خودسازی و جامعه‌پردازی به تمدن‌سازی و آمادگی برای ظهور همراهی میکند.

قاعده‌ی حاکم بر تألیف و تدوین ره‌نامه، پایبندی متن به نصّ

گفتار یا نوشتار رهبر حکیم انقلاب اسلامی بوده تا حتی المقدور از هر گونه تحلیل یا برداشت نادرست پیشگیری شده و با اقتباس از خلال دیدگاه‌های معظّم‌لّه، برجسته‌ترین محورها و نکات مورد تأکید ایشان ارائه گردد.

برای تألیف و تدوین هریک از دفاتر چهل‌گانه، علاوه بر تلاش پژوهشی نویسندگان محترم برای مطالعه‌ی کامل مطالب مرتبط با موضوع و انتخاب مطالب اهم و مورد نیاز و ساختاردهی آن، نظرات ارزیابان علمی مدّ نظر بوده است. با توجه به محدودیت حجم هر دفتر، طبعاً امکان پرداختن به بسیاری از نکات و ظرایف مباحث و بیانات رهبری معظّم مقدور نبوده است، از این رو مخاطب ارجمند این دفاتر، خود را بی‌نیاز از مراجعه به متن کامل بیانات و نوشتارهای ایشان نیاند.

از مؤلفین محترم این دفتر آقای حسین شهسواری و هادی رزمجویی، شورای محترم علمی و تمام همکارانی که در تهیه و تولید این مجموعه نقش داشته‌اند تشکر و قدردانی نموده و از پیشنهادها و نظرات خوانندگان ارجمند برای تکمیل این طرح استقبال میکنیم.

معاونت پژوهش و آموزش

مؤسسه‌ی پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی

این مجموعه مشتمل بر بیانات حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) تا پایان سال ۱۳۹۷ می‌باشد.

مفردت

۱۳	آیات و روایات
۱۵	درآمد
۱۷	سرمشق

۲۱	فصل اول: تاریخ غرب چگونه غرب شد؟! ...
۳۵	فصل دوم: مبانی فکری و نظری غرب ...
۴۵	فصل سوم: فرهنگ غرب
۶۱	فصل چهارم: تمدن غرب و علم و فناوری غرب
۷۷	فصل پنجم: پیشینه‌ی مواجهه‌ی ایرانیان با فرهنگ و... ..
۸۹	فصل ششم: سلطه‌ی غرب
۱۰۵	فصل هفتم: انقلاب اسلامی بزرگ‌ترین چالش ...
۱۱۹	فصل هشتم: استعمار فرانسه
۱۳۷	فصل نهم: سرنوشت تمدن غرب
۱۵۱	فصل دهم: ما و غرب

{ آیات و روایات }

□ «وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا فَجْهَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ»
 «و مشرق و مغرب از آن خدا است؛ پس به هر سو رو کنید آنجا
 روی [به] خدا است؛ آری خدا گشایشگر دانا است.»

سوره ی بقره، آیه ۱۱۵

□ «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بِطَانَةَ الْكُفْرِ لِتَيَمَّمُوا لِقَاءَ أَعْيُنِهِمْ فَذُرُّوهُمْ
 وَذُوا مَا عَنْتُمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا خَشِيَ عُنُودُهُمْ
 أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمْ الْآيَاتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ»

«ای کسانی که ایمان آورده‌اید از غیر خودتان [دوست و]
 همراز مگیرید؛ [آنان] از هیچ نابکاری در حق شما کوتاهی
 نمی‌ورزند؛ آرزو دارند که در رنج بیفتید؛ دشمنی از لحن و
 سخنشان آشکار است و آنچه سینه‌هایشان نهان میدارد
 بزرگ‌تر است؛ در حقیقت ما نشانه‌ها [ی دشمنی آنان] را برای
 شما بیان کردیم اگر تعقل کنید.»

سوره ی آل عمران، آیه ۱۱۸

□ «وَأِنَّمَا يَحْتَأْجُ إِلَى الظُّلْمِ الضَّعِيفُ»

«و کسی ستم کند که ضعیف و ناتوان باشد.»

صحیفه‌ی سجادیّه، بخشی از دعای ۴۸

□ «لِلْحَقِّ دَوْلَةٌ، لِلْبَاطِلِ جَوْلَةٌ»

«حق جریان پیوسته دارد و باطل جولان مقطعی.»

غزوالحکم و دررالکلم، ص ۵۴۴

www.ketab.ir

از چند سال قبل از مشروطه - شاید از دو سه دهه‌ی قبل از مشروطه - تفکرات غربی بتدریج به وسیله‌ی عوامل اشرافی، شاهزاده‌ها و عوامل سلطنت، داخل ذهن یک مجموعه‌ای از روشنفکران راه باز کرده بود. روشنفکر هم که می‌گوییم، در آن دوران اولیه، روشنفکر مساوی است با اشرافی؛ یعنی ما روشنفکر غیر اشرافی نداشتیم. روشنفکران درجه‌ی اولی که هم‌مین رجال دربار و وابستگان و متعلقین به آنها بودند؛ اینها ارتباط با فکر غربی در زمینه‌ی آزادی آشنا شدند.^۱

اولین کسانی که با موج به اصطلاح مدرنیته مواجه شدند، چه کسانی بودند؟ شاهزاده‌ها، رجال دربار قاجاری و شخصیت‌های منتقد سیاسی آن روز. عاقه‌ی مردم که خبری نداشتند، علما که اطلاعی نداشتند و دیگران که چیزی نمیدانستند. اینها هم به جز خیلی افراد معدود، عموماً در مواجهه‌ی با این فرهنگ و پیشرفتهای غربی مات و مبهوت شدند؛ و نتوانستند ذهن و عقل خودشان را به کار بگیرند و از پیشرفت طرف مقابل، به فکر پیشرفت خود

۱. در چهارمین نشست اندیشه‌های راهبردی ۱۳۹۱/۸/۲۳

بیفتند. نتیجه چه شد؟ نتیجه این شد که در دوران مشروطیت و بعد از استقرار آن، روشنفکرهای درجه‌ی اول ما عقیده‌شان این شد که اگر ایران بخواهد پیشرفت کند، باید از فرق سر تا پا غربی کامل بشود! این، یعنی تقلید محض. و همین طور هم عمل کردند و این روند تا حکومت پهلوی ادامه داشت.

www.ketab.ir

تشیع که مکتبی است انقلابی و ادامه‌ی اسلام راستین پیامبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) است، همچون خود شیعیان، همیشه مورد حملات باخوانمردانه‌ی مستبدین و استعمارگران بوده است. تشیع نه تنها زندگی را از عرصه‌ی زندگی اجتماعی طرد نمیکند، بلکه آنان را در جامعه در جایی که روح انسانی خود قرار می‌دهد. ما پیشرفتهای دنیای غرب را می‌پذیریم، باقی‌مانده‌ی غرب را که خود آنان از آن ناله میکنند، نه.

غرب دارد دنیا را به صورت یک جنگنده، به صورت یک وحشی بار می‌آورد. تربیت غرب، انسان را از انسانیت خودش خلع کرده؛ به جای او یک حیوان آدمکش گذاشته است! الان شما در هر جای دنیا که ملاحظه میکنید، الان هم که یک آرامشی فرض کنید در دنیا هست و جنگهای عمومی نیست، در هر مملکتی که می‌بینید، با دخالت همین آمریکا و با دخالت همین شوروی،

۱. مصاحبه‌ی امام خمینی (ره) با روزنامه‌ی آلمانی دنیای سوم، ۲۴/۸/۱۳۵۷؛ مندرج در

صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۴، ص ۵۰۵ - ۵۱۰

آدمکشی هست. افغانستان الان آدمکشی است به دخالت شوروی، در بسیاری از جاها. لبنان هم آدمکشی است به دخالت آمریکا. غرب، حیوان بار می‌آورد؛ آن هم نه حیوان آرام، یک حیوان وحشی! آدمکش! آدم‌خوار! پیشرفت، پیشرفت انسانی نیست؛ پیشرفت حیوانی است. تربیت انسانی نیست. در غرب تربیت حیوانی است. حکومتها را می‌گوییم؛ ملتها را نمی‌گوییم. حکومتها و پرورشهایی که در حکومتها هست حکومتهای انسانی نیست... غرب، انسان درست نمیکند؛ آن که انسان درست میکند، آن مکتبهای الهی است؛ مکتبهای توحیدی است که تمام هم‌انبیا این بودم که آدم درست کنند. اگر یک مملکتی آدم داشت، آزادی به جوری که غرب به غیر نزند؛ استقلال فکری، استقلال روحی و استقلال انسانی. آنها انسان می‌خواهند درست بکنند. قرآن کتاب انسان‌سازی است؛ می‌خواهند انسان درست کند... باید یک مملکتی که عهده‌دار تربیتش دانشگاه است، چه دانشگاه روحانی و چه دانشگاه شما، عهده‌دار انسان‌سازی است. وقتی این جوانها از دانشگاه بیرون آمدند، انسان بیرون آمده باشند؛ غربی نباشند؛ اسلامی باشند. غربی بودن ملازم با همان معانی است. آزادی که غرب می‌خواهد یک آزادی بی بند و بار است: هر که هر کاری دلش بخواهد میکند. یک آزادی است که مخالف با اخلاق است؛ مخالف با سنن انسانی است؛ نه یک آزادی محدودی که روی قواعد و روی چهارچوب قوانین باشد. آنها یک همچو آزادی را می‌خواهند. جمهوری دموکراتیکی که این آقایان می‌خواهند همان جمهوری، طرز جمهوری‌های غرب می‌خواهند. مملکت ما آن قدر

خون داده است که حالا بشود یک مملکت غربی؟! مردم ما برای اسلام خون داده‌اند؛ برای اسلام این قدر تحمل زحمت کرده‌اند. چند سال است، ده پانزده سال است، زحمت کشیده‌اند که یک مملکت اسلامی درست بشود؛ یک قوانین اسلامی در کار باشد. قوانین غربی ما نمیخواهیم. ما نمیخواهیم تربیت، تربیت غربی باشد. ما میخواهیم یک تربیت انسانی باشد، به طوری که همه با هم دوست باشند؛ همه رفیق باشند؛ نه من از شما بترسم؛ نه شما از من بترسید. محیط، محیط رحمت باشد؛ نه محیط رعب و وحشت. این خدمت، که خدمت به انسانیت است و خدمت به اسلام است، بر عهده‌ی ما و شما است؛ بر عهده‌ی ما هست در جانب روحانیت، بر عهده‌ی شما هست در جانب دانشگاه‌های خودتان.^۱

مع‌الأسف نگذاشتند که اسلام را بشناسند مردم. گاهی اسلام را به صورت، به وصف «ارتجاع» تعبیر کرده‌اند. گاهی به خشونت تعبیر کردند و گاهی به اینکه چیزی که در هزار و چند صد سال پیش از این بوده است حالا نمیتواند اداره کند. تمام اینها تبلیغات است و شواهد زنده در متن اسلام است که این مسائل این طور نیست که مبلغین سایر ملل برای اسلام گفته‌اند.^۲

بشر امروز دارد به دوران جدایی مادّیت از معنویت پایان

۱. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع دانشجویان دانشکده‌ی پلیس، ۱۳۵۸/۳/۲۱؛

مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۸، ص ۹۳ - ۹۸

۲. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع جوانان فرانسوی، ۱۳۵۷/۸/۱۸؛ مندرج در

صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۴، ص ۴۱۷ - ۴۱۹

می‌دهد. در همه جا مادّیت جای خود را در اعتلاء معنوی انسان، دارد بازمی‌یابد. مادّیت که معنی آن در تحصیل قدرت مادّی، به هر وسیله و از هر راه خلاصه می‌شود، کار بشریت را مواجه با بن‌بست ساخته است. اینک زمان آن است که فعالیت مادّی، آمادگی برای اعتلاء معنوی انسان تلقی شود و همین تلقی است که بشریت امروز و فردا را به مذهب بازمیگرداند. اسلام دینی است که با تنظیم فعالیت‌های مادّی، راه را به اعتلاء معنوی انسان می‌گشاید. ترقّی واقعی همین است که رشد خود انسان هدف فعالیت‌های مادّی گردد، و اسلام دین این ترقّی است.^۱

www.ketab.ir

۱. مصاحبه‌ی امام خمینی (ره) با مجله‌ی آلمانی اشپیگل، ۱۳۵۷/۸/۱۶؛ مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۴، ص ۳۵۷-۳۶۰